

Kako na »ziher« s 100 evri do 31 tisočakov

Petinštiridesetletni Janez želi varčevati za pokojnino, s svojim denarjem pa noče tvegati. Kje torej lahko 20 let varčuje po 100 evrov na mesec? Preverili smo, koliko si lahko obetamo od bančnega rentnega varčevanja in varčevanja prek življenjskega zavarovanja.

Kako naj za pokojnino varčuje 45-letni »ziheraš«, ki ga poimenujmo Janez? Vplačeval bi 100 evrov na mesec 20 let. Banke znižujejo obrestne mere za varčevalne produkte, zdaj jim sledijo še zavarovalnice. Marsikateri varčevalec ni pripravljen prevzemati tveganja, kot je pri naložbah v delniške trge, vzajemne sklade, surovine, plemenite kovine, valutni trg – forex. Kako se izogniti tečajnim, obrestnim, tržnim in valutnim nihanjem, a vseeno dobiti največ za svoj denar? Ozrli smo se na trg. Izbira za takšne »ziheraše« se skrči le na bančno rentno varčevanje in varčevanje pri zavarovalnici v okviru zajamčenih produktov, kot so klasična garantirana življenjska zavarovanja in rentna zavarovanja s fiksno obrestno mero (pa tudi prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja – PDPZ, ki jih podrobneje analiziramo v članku Po dva odstotka letno za dodatno pokojnino na strani 32).

Pred podrobno analizo še pojasnilo. Banke ponujajo namenska in nenamenska kratkoročna varčevanja. Gre za produkte, ki jih ni mogoče primerjati z drugimi vrstami varčevanj. Če pa želimo primerjati ponudbo bank in zavarovalnic, smo primorani varčevati vsaj 10 let, da sta ponudbi primerljivi. Na zavarovalnicah se namreč ne splača varčevati manj kot 10 let, saj nas v tem primeru doleti plačilo 8,5-odstotnega davka na zavarovalne posle, po 10 letih pa tega ni. Bančno varčevanje je tako v prednosti pri vseh oblikah varčevanj do 10 let. Kako pa je z varčevanji za daljše obdobje, recimo za pokojnino?

Bančno 20-letno varčevanje

V bankah praviloma varčujemo kratkoročno. Kaj pa ponujajo takšnim, ki bi želeli varčevati dolgoročno, na primer 20 let, tudi za pokojnino? Za najdlje, do 40 let in več, se lahko »poročimo« z Banko Koper, Hranilnico Lon, Delavsko hranilnico in Sberbank. Najkrajšo dobo varčevanja, do 10 let, ponujajo na NLB, DBS in BKS.

Koliko prihrankov lahko »ziheraš« Janez ustvari z bančnim rentnim varčevanjem? V 20 letih bi varče-

valec, ki mesečno vplačuje 100 evrov, največ za svoj denar dobil pri Delavski hranilnici in Hranilnici Lon, in sicer več kot 30 tisočakov. Pri obeh je denar obrestovan po fiksni obrestni meri – pri prvi ta hip znaša 2,45, pri drugi pa 2,3 odstotka na leto. Kar 6.640 evrov manj kot na Delavski hranilnici pa bo privarčeval varčevalec NKBM, ki se je tu izkazala kot najmanj ugodna, obrestuje po variabilni obrestni meri.

Očitna razlika v ponudbi rentnih bančnih varčevanj nastane pri obrestni meri, saj večina bank z izjemo Hranilnice Lon in Delavske hranilnice v svoji ponudbi za dolgo dobo ne ponuja fiksni obrestni meri. To utemeljujejo s tem, da je tveganje zaradi nenehno spreminjajočih se razmer na finančnih trgih preveliko. Zato se mora varčevalec zavedati, da se obrestna mera med varčevanjem spreminja. Ima pa varčevalec tudi garancijo do 100 tisoč evrov na posamezni banki, kar pomeni, da tudi ob morebitnem stečaju prihrankov do sto tisočakov ne bi izgubil.

Penali ob predčasnih pretrganjih

Pri dolgoročnih pogodbah se je treba zavedati, da pretrganje brez penalov tako rekoč ni mogoče, razen v izrednih razmerah, kot so smrt varčevalca, stalna izselitev iz države, elementarne nesreče, pojasnjujejo v Sberbank, Abanki in Hranilnici Lon. Pri NLB je varčevanje mogoče pretrgati, če se pogodbeni stranki o tem sporazumeta. V primerih predčasnega odstopa od pogodbe banke zaračunajo nadomestila. Recimo pri NLB je za pretrganje brez posebnega razloga treba plačati nadomestilo v vrednosti štiri odstotke od zneska privarčevanih sredstev. Če imate na računu 24 tisočakov, vas bo torej to stalo skoraj tisočaka. V primeru izrednih dogodkov je vrednost nadomestila dva odstotka, še dodajajo. Pri Sberbank znaša nadomestilo za predčasno pretrganje 25 evrov oziroma glede na veljavni cenik. Pri Abanki se lahko rentno varčevanje pretrga šele po 24 mesecih varčevanja, vendar pozor, privarčevana sredstva se izplačajo po 24 mesecih od dneva pretrganja. Pri Banki Koper pa varčevalcu, ki predčasno odstopi od pogodbe, v letu odstopa izplačajo 50 odstotkov obresti za tisto leto.

Pri zavarovalnicah so možna predčasna pretrganja samo v obliki odkupov, ki so neugodni za zavarovance. Pri marsikateri zavarovalnici odkupi sploh niso možni, če ne izpolnjujete enega izmed določenih pogojev, kot so smrt ožjega družinskega člana, izselitev iz države, razveza zakonske zveze, 100-odstotna invalidnost ...

Koliko prihranimo, če vplačujemo 20 let po 100 evrov mesečno?

BANKE: Rentno varčevanje

Banka	Obrestna mera rentnega varčevanja	Privarčevani znesek (v EUR)
Delavska hranilnica	2,45 % (fiksna)	30.994
Hranilnica Lon	2,3 % (fiksna)	30.419
Banka Koper	1,20 %	28.359
Abanka	6M EURIBOR + 1,5 %	26.795
Sberbank	12M EURIBOR + 0,70 % letno	25.925
Nova KBM	12M EURIBOR + 0,145 % + 0,1 fiksna marža	24.356

ZAVAROVALNICE: Klasično življenjsko zavarovanje

Predpostavke: gre za izračun za osebo, staro 45 let; zavarovalna vsota za primer smrti je 24 tisoč evrov.

Zavarovalnica	Obrestna mera v sklopu življenjskega zavarovanja	Privarčevana sredstva (v EUR)	Ocena privarčevanih sredstev s pripisom dobička*
Wiener Städtische	1,50 %	22.900	28.748
Tilia	1,75 %	22.786	ni podatka
Triglav	1,50 %	22.272	26.954
Merkur	1,75 %	22.029	25.553,76
Grawe	1,75 %	21.320	28.121,67
Adriatic Slovenica	1,50 %	21.282	26.727
Zav. Maribor	1,50 %	20.089	ni podatka

Vir: banke in zavarovalnice; op.: izračuni veljajo za december 2015; banke: privarčevani zneski, obrestovani z variabilno obrestno mero, so izračunani na podlagi trenutnega EURIBOR; zavarovalnice: privarčevani zneski že vključujejo obrestno mero; medtem ko so *privarčevana sredstva s pripisom dobička ocena zavarovalnice, dobiček ni garantiran, ni fiksen in ga ni mogoče vnaprej napovedati.

Varčevanje na zavarovalnicah?

Tudi zavarovalnice ponujajo varčevalne produkte, in sicer v obliki življenjskega zavarovanja, kjer je znesek dviga z jamčen s fiksnimi obrestnimi merami brez naložbenega tveganja. Vendar naj takoj opozorimo, da življenjsko zavarovanje ni izključno varčevalni produkt. Bistvo teh produktov je zavarovanje za primer smrti, varčevanje je temu samo priključeno. Pri kombiniranih produktih, kot je ta, je treba dobro proučiti tudi stroške, zlasti sklepanja zavarovanj. Poleg tega življenjsko zavarovanje ni primerno za vsakogar, ampak le za tiste, ki imajo vzdrževane družinske člane ali posojila.

Poglejmo primer. Recimo, da se »ziheraš« Janez odloči 20 let varčevati po 100 evrov na mesec v kla-

sničnem življenjskem zavarovanju, ki ponuja zavarovanje za smrt in izplačilo ob doživetju. Zavarovalna vsota za primer smrti je 24 tisoč evrov. Premija za zavarovanje v tem primeru mesečno nanese okoli devet evrov. In koliko bi Janez privarčeval? Prek življenjskih zavarovanj ponujajo zavarovalnice fiksne obrestne mere od 1,5 do 1,75 odstotka na leto. Po 20 letih bi se ob pripisanih obrestih in odšteti vseh stroških, vključno s premijo za življenjsko zavarovanje, nabralo od 20.089 (Zavarovalnica Maribor) do 22.900 evrov (Wiener Städtische). Ves čas varčevanja bi bil Janez tudi življenjsko zavarovan. Posebnost teh zavarovanj je še, da zavarovalnice pripisujejo prihrankom tudi dobičke, ki so kot nekakšen bonus k fiksni obrestni meri. Ta dobiček pa ni fiksen niti z jamčen. Teoretično bi varčevalec s pripisanimi dobički prek teh produktov prihranil od 25.554 (Merkur zavarovalnica) do 28.748 evrov (Wiener Städtische). Nekatere zavarovalnice prihrankov s pripisanimi dobički niso navedle, ker tega vnaprej ni mogoče določiti.

Primerjava varčevanja med banko in zavarovalnico

Čeprav produkta – rentno bančno varčevanje in klasično življenjsko zavarovanje – po vsebini nista primerljiva, je iz prihrankov razvidno, da več denarja privarčujemo na banki. Poglejmo konkretno. Pri Delavski hranilnici, ki se je izkazala kot najbolj »donosna«, bi varčevalec prihranil 30.994 evrov, medtem ko bi pri Wiener Städtische, ki ponuja najbolj »donosno zavarovalniško varčevanje«, dobil 22.900 evrov, ob upoštevanju zgolj pripisa obrestne mere, in ne dobička. Torej, 8.094 evrov več bi dobil pri hranilnici. Razlika se zmanjša ob morebitnem pripisu dobička, ki je, kot rečeno, nekakšen bonus k obrestni meri in ni vnaprej znan.

Razlika je tudi ta, da je prek varčevanja pri zavarovalnici temu avtomatično priključeno še zavarovanje za primer smrti. Tega pri bančnem varčevanju ni, in če ga varčevalec potrebuje, bi ga moral skleniti ločeno prek riziko življenjskega zavarovanja. Premija za 45-letnika za kritje v vrednosti 24 tisočakov bi bila dobrih devet evrov.

Odločitev o varčevanju prepuščamo »ziherašu« Janezu. Lahko pa rečemo, da je primernejše bančno varčevanje, še zlasti, če nima dolgov, posojil, finančno odvisnih družinskih članov ter ima na voljo likviden denar za nepredvidene dogodke. Če Janez potrebuje tudi življenjsko zavarovanje, je tega bolj smiselno skleniti ločeno kot riziko življenjsko zavarovanje. Stroški kombiniranih produktov, kot je klasično življenjsko zavarovanje, so lahko precej visoki, prav tako z njimi težko dosežemo primerno višino kritja za smrt. Ta bi morala biti vsaj sto povprečnih plač, torej najmanj 100 tisočakov.

* Karmen Darvaš Šega je finančna svetovalka pri Finančni hiši.